

**FEDERACE ŽIDOVSKÝCH OBCÍ
V ČESKÉ REPUBLICE**

**VÝROČNÍ ZPRÁVA
za rok 2009**

SLOVO PŘEDSEDY

Židovské obce, které dnes v České republice existují, si zaslouží respekt a uznání. Za snahu v mezích možného navázat na tradici a minulost, za vůli jejich členů se k židovství hlásit a v neposlední řadě i za vytrvalou snahu nedopustit, aby skutečnost holokaustu a osud jeho obětí, zavraždění šesti milionů židovských mužů, žen a dětí, upadla v zapomenutí. Federace židovských obcí se, tak jako vždy předtím, snažila také v roce 2009 vytvářet pro takovou snahu příznivé podmínky a hájila zájmy židovské pospolitosti v České republice všude tam, kde bylo potřebné a účelné její činnost koordinovat.

Rok 2009 byl prvním rokem nového volebního období. V Radě FŽO i v její revizní komisi se objevila řada mladých Židů, kteří jsou ochotni pracovat nejen pro svoji vlastní obec, ale i pro celek. Pro pokračování židovského života v naší republice je to velmi dobrá zpráva.

Činnost nově ustavených orgánů federace navázala plynule na to, co bylo započato a vykonáno v minulém období. Čtyřletý program pro zřízení a provoz sociální péče úspěšně dokončený v roce 2008 pokračoval programem koordinované metodické pomoci, poskytované ve spolupráci s NFOH sociálním pracovníkům v jednotlivých obcích. Hlavní pozornost v sociální péči byla pochopitelně nadále věnována přeživším holokaustu, pro které je přednostně vyhrazena možnost umístění v domově seniorů Hagibor, na jehož vybudování se FŽO podílela.

Vrchní zemský rabinát, jak je již ustálenou praxí, zajišťoval náboženské i rituální potřeby mimopražských obcí bez ohledu na to, ke kterému směru judaismu se hlásí. Ve spolupráci s duchovními, které vrchní rabinát ustavuje a řídí, mohly své náboženské poslání plnit i obce, které vlastního rabína nemají.

Záchrana, rekonstrukce, opravy a údržba židovských památek patří k hlavním úkolům, jimž se Federace židovských obcí v ČR jako vrcholná instituce českých Židů od roku 1990 věnuje. FŽO v posledních deseti letech zajišťovala a financovala řadu akcí, které podstatně zlepšily stav židovských památek v naší republice. V roce 2009 FŽO (ve spolupráci s ŽO v Praze) dokončila několikaletou práci na projektu Revitalizace židovských památek v České republice a předložila Ministerstvu kultury ČR žádost o grant, kterou ministerstvo v rámci Integrovaného operačního programu 5.1 v březnu 2010 schválilo. V praxi to znamená, že za přesně stanovených podmínek získává FŽO na předložený projekt dotaci 281 807 893 Kč. Z toho 85 % pochází z Evropského fondu pro regionální rozvoj, 15 % prostředků z rozpočtu českého státu. Schválení projektu Revitalizace židovských památek znamená, že FŽO dokázala využít ojedinělou šanci, kterou evropské fondy pro nové členy EU nabízejí. Úspěšné uskutečnění programu bezpochyby otevře novou etapu v záchraně i využití těchto památek v domácím a možná i evropském kontextu.

I v roce 2009 FŽO reagovala rozhodně proti projevům antisemitismu, rasismu a extremismu i proti snahám zpochybňovat právo Státu Izrael na existenci a obranu. Spolupracovala, stejně jako v předcházejících letech, se všemi, kdo se snažili zabránit činnosti neonacistů a protidemokraticky orientovaných extremistů všeho druhu.

Jiří Daníček

POSLÁNÍ FŽO

(ze Statutu FŽO)

Federace židovských obcí v České republice (dále jen FŽO) je organizací, sdružující židovské obce (dále jen ŽO) a přidružené židovské organizace. FŽO sdružuje ŽO, které se hlásí k ortodoxnímu, konzervativnímu nebo reformnímu (liberálnímu) směru judaismu.

FŽO zastupuje českou židovskou pospolitost, představovanou ŽO a organizacemi v ní sdruženými. Jejich jménem působí a vystupuje jako jednotné společenství v rámci České republiky i vůči zahraničí, a to jak v jednáních s příslušnými orgány a institucemi, tak i na veřejnosti a v médiích.

FŽO koordinuje činnost ŽO zejména ve věcech náboženských, sociálních, vzdělávacích a kulturních. Jedná v těchto věcech s orgány státní správy, samosprávy, případně s dalšími institucemi v České republice.

FŽO jedná a spolupracuje se zahraničními institucemi a organizacemi.

FŽO aktivně brání židovskou pospolitost proti všem projevům antisemitismu, rasismu, xenofobie, fašismu či jakékoliv diskriminace. FŽO chrání památku židovských obětí.

FŽO pečuje o židovské památky na území ČR, pokud o ně nepečují ŽO nebo jiné instituce.

Činnost FŽO je financována z dotací, darů a dalších příjmů.

FŽO má samostatnou právní subjektivitu dle zákona č. 3/2002 Sb. v platném znění.

Sídlem FŽO je Praha.

Orgány FŽO jsou: Rada FŽO, Prezidium, předseda FŽO, vrchní zemský rabín a Revizní komise FŽO.

ORGÁNY FŽO V ROCE 2009

Nejvyšším orgánem FŽO je **Rada FŽO**, která rozhoduje o všech zásadních záležitostech. Členy Rady FŽO jsou zástupci Židovských obcí, zvolení volebním shromážděním členů ŽO podle stanoveného klíče a podle platného volebního řádu dané obce, a předsedové nebo pověřeni zástupci přidružených organizací. Funkční období Rady je čtyřleté (2008-2012).

Užší vedení tvoří **předseda FŽO** a 7 místopředsedů (**Prezidium FŽO** – viz dále). Kontrolní činností se zabývá **Revizní komise FŽO**.

Při FŽO působí **Vrchní zemský rabinát**. V roce 2009 v něm pracovali: vrchní zemský rabín Efraim Karol Sidon, rabín Moše Chajim Koller, dva kantoři, jeden kantor-učitel, vedoucí vrchního rabinátu a sekretářka.

Výkonný aparát FŽO měl v roce 2009 pět stálých zaměstnanců (tajemník, vedoucí sekretariátu, asistentka, ekonomka, administrativní pracovnice, která zároveň pracuje s kartotékou transportů).

FŽO vydává měsíčník Roš chodeš. Redakce, která zajišťuje také vydávání židovského kalendáře (luachu) a Židovské ročenky, je samostatným oddělením FŽO. Působí v ní tři redaktori (jeden na půl úvazku) a administrativní pracovnice, která také zajišťuje výtvarné řešení časopisu.

RADA FŽO

V roce 2009 se uskutečnila čtyři pravidelná zasedání Rady FŽO. Vedle běžných témat se projednávaly zejména změny Statutu FŽO, projekt sociální a zdravotní péče a projekt rekonstrukcí a obnovy židovských památek, projekt Revitalizace židovských památek z prostředků EU, rozdělení daru Židovského muzea v Praze.

PREZIDIUM FŽO

Prezidium FŽO na základě voleb z prosince 2008 pracovalo v tomto složení v tomto složení:

předseda:	Jiří Daníček
místopředsedové:	Eva Fantová, Pavel Fried, Peter Györi, Michael Lichtenstein, Jiří Löwy, Jan Munk, Petr Papoušek,
vrchní zemský rabín:	Efraim Karol Sidon
tajemník:	Tomáš Kraus

Jako host se schůzí Prezidia účastnil předseda Revizní komise FŽO Jiří Süs.

V roce 2009 se uskutečnilo 8 řádných zasedání Prezidia FŽO. Prezidium se na svých zasedáních zabývalo přípravami Rady a uskutečňováním jejích závěrů. Vedle témat, kterými se zabývala Rada (viz výše), věnovalo Prezidium pozornost i otázkám projevů antisemitismu, přípravě projektů financovaných z NFOH (památkový a sociální projekt – viz dále), náboženskými a vzdělávacími projekty, jakož i přípravou rozpočtu FŽO. Prezidium bylo pravidelně informováno o práci sekretariátu, významných akcích, na nichž se jednotliví členové Prezidia podíleli, o významných návštěvách a jednáních.

REVIZNÍ KOMISE FŽO

Revizní komise FŽO (dále RK FŽO) se zabývala se především kontrolou čerpání a vyúčtování daru ŽMP.

SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČNÍMI INSTITUCEMI

Na základě asociační dohody FŽO úzce spolupracuje s Americkým židovským výborem (**American Jewish Committee – AJC**), jehož zástupce rabín Andrew Baker se do roku 2009 jako člen správní rady aktivně účastnil i práce Nadačního fondu obětem holocaustu. AJC - a rabín Baker obzvláště – byl jedním z hlavních partnerů při přípravě Konference o osudech židovského majetku (viz dále).

FŽO je členem Světového židovského kongresu (**World Jewish Congress – WJC**). V roce 2009 se konalo v Jeruzalémě jeho 13. Valné shromáždění, které zvolilo i nové vedení. Dr. Tomáš Kraus, tajemník FŽO, byl zvolen jedním z jeho viceprezidentů.

FŽO je zároveň členem Evropského židovského kongresu (**European Jewish Congress – EJC**), do jehož exekutivy byl dr. Kraus zvolen již v roce 2007, v roce 2009 byl jmenován také viceprezidentem EJC. Evropský židovský kongres uspořádal počátkem roku 2009 zasedání svého výkonného výboru v Praze při příležitosti předsednictví ČR v EU.

FŽO je dále zastoupena v Evropském židovském fondu (**European Jewish Fund – EJF**), který si vzal za úkol podporovat drobnější projekty evropských židovských obcí, zejména v oblasti vzdělávání.

FŽO je také členem Evropské rady židovských obcí (**European Council of Jewish Communities – ECJC**). Petr Papoušek je členem exekutivy. ECJC se v roce 2009 soustředila na několik projektů, do jednoho z nich, vzdělávacího environmentálního programu MAOF, byly na doporučení FŽO zahrnuty i Lauderovy školy při ŽO Praha.

Stálým zahraničním partnerem FŽO je organizace **The American Jewish Joint Distribution Committee** (JDC nebo Joint), která v České republice podporuje vzdělávací a sociální programy ŽO a angažuje se i v humanitárních a sociálních projektech mimo rámec židovské komunity. Jejím zástupcem pro ČR je dlouhodobě Yechiel Bar-Chaim.

Zástupci FŽO dále působí ve Správní radě slovenské **Nadace EZRA**, která vznikla v souvislosti s vrácením části slovenského židovského zlata, uloupeného nacistickým režimem, a po válce uloženého v Státní bance Československé (posléze v České národní bance). Nadace EZRA vydává vlastní výroční zprávy, které jsou k dispozici v sekretariátu FŽO.

FŽO dále spolupracuje s **Zentralrat der Juden in Deutschland** (Ústřední rada Židů v Německu) a obdobnými střečovými organizacemi v Evropě. FŽO je také v pravidelném kontaktu s zastupitelskými úřady USA, SRN, Rakouska, Francie, Itálie, Nizozemí a dalších zemí. Nejintenzivnější pracovní vztah má FŽO samozřejmě s **velvyslanectvím Státu Izrael**. Předseda, tajemník a členové Prezidia, jakož i předsedové obcí a dalších židovských institucí jsou zváni na akce pořádané velvyslanectvím nebo za jeho podpory. Zástupci FŽO jsou často žádáni ze strany médií, aby komentovali situaci v Izraeli. Děje se tak na stránkách tisku, v rozhlase a televizi.

Pravidelná jednání a společné akce se uskutečňují také ve spolupráci s německými nadacemi **Konrad-Adenauer-Stiftung, Friedrich-Ebert-Stiftung, Friedrich-Naumann-Stiftung, Heinrich-Böll Stiftung**, jakož i s **Goethe Institutem**. FŽO se účastní i akcí Rakouského kulturního institutu. FŽO úzce spolupracuje také s **Jewish Agency (Sochnut)** a účastní se akcí **České společnosti přátel Izraele** a **Mezinárodního křesťanského velvyslanectví Jeruzalém (ICEJ)**. FŽO se též oficiálně účastní práce **The Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research** (Výkonné sdružení pro mezinárodní spolupráci v oblasti vzdělávání, připomínky a bádání o holocaustu), složeného ze zástupců vlád a nevládních organizací dvaceti čtyř evropských zemí. FŽO zastupuje Petr Papoušek, člen Prezidia FŽO. ČR dále zastupuje ředitel Památníku Terezín Jan Munk, rovněž člen Prezidia FŽO.

FŽO dále spolupracuje s významnou vzdělávací institucí **ORT**, která se zaměřuje na aplikaci nových technologií zejména ve výukovém procesu.

Z mnoha institucí v Izraeli, s nimiž FŽO jedná či spolupracuje, je třeba zmínit především **HITACHDUT** Jocei Czechoslovakia, sdružení bývalých československých občanů, jehož dlouholetým předsedou je pan Nathan Steiner.

Z DOMÁCÍCH A ZAHRANIČNÍCH AKTIVIT FŽO

Restituce

FŽO a její představitelé a pracovníci i nadále zodpovídali řadu dotazů z domova a ze zahraničí k možnostem restitucí bývalého židovského majetku. Velmi úzká spolupráce v této oblasti pokračovala s **Centrem pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí**

2. světové války při Ústavu soudobých dějin Akademie věd ČR. Již v průběhu roku 2008 iniciovali na české i mezinárodní úrovni zástupci Centra a FŽO konferenci k osudům uloupeného židovského majetku.

HEA

Konference k osudům uloupeného židovského majetku (Conference on Holocaust Era Assets – HEA) byla jednou z nejvýznamnějších událostí roku 2009. Konala se v Praze a v Terezíně poslední týden v červnu a byla oficiálně zahrnuta do programu předsednictví ČR v EU. Zúčastnili se jí zástupci 48 států. Její pracovní program byl rozdělen do pěti sekcí, zabývajících se nemovitostmi, uměleckými předměty, judaiky, vzděláváním a sociální oblastí. Jednáním těchto sekcí předcházela zhruba půlroční intenzivní práce, zahrnující i mezinárodní setkání expertů na danou problematiku. Na závěr konference bylo přijato několik dokumentů (např. dohoda českého předsednictví EU a Evropské komise), nejvýraznějším úspěchem bylo přijetí „Terezínské deklarace“ (viz Příloha č.1 k této Výroční zprávě). Dalším z výstupů konference bylo založení Evropského institutu paměti šoa (European Shoa Legacy Institute – ESLI), na jehož přípravě se FŽO rovněž velmi aktivně podílela.

Bohatý doprovodný program konference zahrnoval mj. premiéru opery „Golem“ nebo uvedení oratoria „Requiem navzdory“ při závěrečném aktu v Terezíně v nastudování Murry Sidlina.

Více ke konferenci na www.holocausteraassets.eu

Odškodnění

FŽO poskytovala v průběhu roku 2009 i nadále informace k mnoha programům odškodnění (o uplatnění nároků na odškodnění za pojistky po obětech holocaustu, o odškodnění z Claims Conference, Ghetto-Rente, o HGT Fondu, resp. tzv. Maďarském vlaku se zlatem, aj.), realizovaných v ČR a v zahraničí. Zprostředkovala kontakt kanceláře Claims Conference v Tel Avivu s přeživšími a distribuovala finance z Fondu HGT

FŽO se od počátku angažovala v jednáních o tzv. **Ghetto-Rente**, nároků obětí šoa na náhradu za práci v ghettu ze strany Německa. V této věci jednala s ministerstvem práce a sociálních věcí, spolupracovala s Claims Conference, s Českou radou pro oběti nacismu a s o.p.s. Živá paměť. V roce 2009 došlo v Německu k výraznému posunu a tyto finanční částky začaly být bývalým obětem vypláceny, a to se zpětnou platností. Poradenství se ve spolupráci FŽO a NFOH ujala o.p.s. Živá paměť.

Od roku 2006 se FŽO zapojila do vyjednávání o odškodnění pro pozůstalé po obětech holocaustu na území Maďarska - uplatnění nároku v souvislosti s tzv. **Maďarským vlakem se zlatem** (Hungarian Gold Train Emergency Assistance Program). V roce 2009 byla po jednáních FŽO s Claims Conference vyplacena jedna platba grantu HGT 4 v celkové výši 8.483 USD. Tyto finanční prostředky byly použity na úhradu nákladů na bydlení, lékařskou péči, léků, zdravotních pomůcek, domácí péče, rehabilitace, lázně, dopravu a další sociální služby českých občanů, kteří přežili šoa na území Maďarska.

Již v roce 2008 byl uzavřen Projekt humanitární pomoci pro oběti nacionálně socialistického násilí, řízený **Koordinační komisí** Českého svazu bojovníků za svobodu a FŽO. V roce 2009 byla vypořádána poslední dědická řízení osob, které měly nárok na finanční částky z projektu, zbylé prostředky ve výši pak byly po dohodě s Česko-německým fondem budoucnosti rozděleny mezi ČSBS a FŽO s tím, že budou použity výhradně ve prospěch obětí nacismu. Federace použila tyto prostředky (400 tis.) na financování projektu Ghetto Rente (150 tis.), poskytla dar Terezínské iniciativě na Program naléhavé pomoci pro přeživší (125 tis.) a zbývající prostředky (125 tis.) byly ponechány na účtu FŽO pro financování lůžka za klienta FŽO v DSP Hagibor v příštím roce.

Maharal

V roce 2009 uplynulo 400 let od úmrtí nejvýznamnější osobnosti v historii židovské komunity Čech a Moravy, rabi Jehudy Lívy (Löwa) ben Becalel, známého jako pražský Maharal. K tomuto výročí

bylo uspořádáno několik významných akcí, nejdůležitější byla výstava Židovského muzea „Cesta života“, uspořádaná na Pražském hradě. FŽO se podílela na mezinárodní propagaci výročí a akcí s ním spojených a iniciovala prostřednictvím MK ČR jeho prohlášení za památný den UNESCO.

Winton Train

Dr. Kraus se podílel na přípravě projektu „Winton Train“, akce, která v květnu 2009 připomněla 100. narozeniny Sira Nicholase Wintona a jeho ojedinělý čin záchranu 669 židovských dětí před nacismem. V září byl vypraven speciální dobový vlak na trase Praha – Londýn, jehož cestujícími byli někteří ze zachráněných a jejich potomci. Sir Nicholas Winton přivítal osobně příjezd vlaku na nádraží Victoria v Londýně. Akci byla věnována značná mediální pozornost (www.wintontrain.eu).

Sad zachránců

Z iniciativy „Hidden Child“ a FŽO a ve spolupráci s magistrátem hl. m. Prahy vznikl na Petříně „Sad zachránců“ na památku těch, kteří během šoa s ohrožením vlastního života zachraňovali židovské děti a další osoby. Jeho součástí je také studánka pojmenovaná po Nicholasi Wintonovi.

Kulturní a politické aktivity

FŽO uspořádala 27. ledna 2009 slavnostní setkání přeživších u příležitosti Dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti v prostorách Senátu Parlamentu ČR.

Vzpomínkový akt se konal pod záštitou předsedy Senátu Přemysla Sobotky za účasti velvyslanců, politiků, kulturních osobností a zástupců židovských organizací.

Náboženské záležitosti

Vrchní zemský rabín Efraim Karol Sidon navštěvoval mimopražské židovské obce, přednesl modlitbu během národní tryzny v Terezíně, účastnil se akcí souvisejících se zahájením výstavy Maharal.

Sekretariát FŽO zajišťoval jako každoročně dodávku macesů na svátky Pesach, *arba minim* a *lulavy* pro svátek Sukot a další náboženské potřeby, které byly distribuovány židovským obcím.

FŽO organizovala společně s Nadačním fondem obětí holocaustu vzdělávací seminář „Židovské památky a pohřební rituály“, určený zejména pro pracovníky a spolupracovníky židovských komunit.

V rámci FŽO vedl rabín Michael Dushinsky kurz kantorského zpěvu a vedení bohoslužeb.

Významné zahraniční návštěvy

- 4. 3. zasedání Výkonného výboru Evropského židovského kongresu v Praze
- 1. – 4. 3. návštěva Šimona Peréze, izraelského prezidenta, v Praze
- 5. 4. Při příležitosti návštěvy amerického prezidenta Baracka Obamy v Praze, navštívila jeho manželka Michelle Obamová prostory Židovského muzea v Praze a ve Staronové synagoze se sešla se zástupci FŽO, ŽOP a ŽM
- 17. - 20. 4. oficiální návštěva delegace Kongresu USA,
- 18. – 20. 5. Konference ECJC o sociální práci (ředitelé domovů seniorů).
- 16. 11. návštěva místopředsdkyně německého Bundestagu paní Petry Pau v Praze a setkání se zástupci FŽO.

Zahraniční cesty

Leden	<i>Jerusalem</i>	zasedání výkonného výboru Světového židovského kongresu
Únor	<i>Londýn:</i>	zasedání Evropského židovského kongresu
	<i>Brusel</i>	jednání Evropského výboru pro šechitu (rituální porážka)

	<i>Londýn:</i>	<i>Meziparlamentní konference o antisemitismu</i>
Březen	<i>Londýn:</i>	přípravná konference k červnové mezinárodní konferenci Holocaust Era Assets v Praze
Květen	<i>Washington:</i>	103. výroční konference Amerického židovského výboru (AJC)
Červen	<i>Ženeva:</i>	pravidelné zasedání výkonného výboru Evropského židovského kongresu
	<i>Berlín:</i>	Výroční zasedání berlínské kanceláře Amerického židovského výboru
	<i>Oslo:</i>	Valné shromáždění TASK FORCE, účast zástupce FŽO P. Papouška
Červenec	<i>Londýn:</i>	Letní akademie kantorského zpěvu (Cantorial Convention Summer 2009); každoroční účast rabína Michaela Dushinského

Antisemitismus

Systematickým sledováním projevů antisemitismu se zabývá Fórum proti antisemitismu při FŽO. To každoročně vydává vlastní zprávu (viz Příloha č. 2 této Výroční zprávy).

Sociální oblast

Terénní sociální práce pro uživatele v Židovských obcích v ČR se zvláštním zřetelem k potřebám seniorů přeživších holocaust

V roce 2009 pokračoval dlouhodobý projekt FŽO zaměřený na vytvoření fungujícího systému poskytování terénní sociální péče v ŽO v ČR, na odborné a sociální poradenství a průběžné vzdělávání poskytovatelů sociálních služeb jednotlivých židovských obcí, které vede k profesionalizaci systému a k efektivní pomoci potřebným klientům, kteří přežili holocaust. Tento projekt významně finančně podpořil Nadační fond obětím holocaustu. Cílem je zajištění komplexní péče, aktivizací a podporou schopností a soběstačnosti klientů a prodloužení jejich života v přirozeném, vlastním domácím prostředí tak dlouho, jak je to možné a bezpečné.

Uskutečnilo se 5 pracovních setkání, na nichž byly sociální pracovnice mimopražských židovských obcí seznamovány se způsobem zpracování povinných dokumentů poskytovatelů sociálních služeb a konzultovaly problémy a předávaly si informace a zkušenosti z vlastní praxe. Sociální pracovnice dále využívaly možnosti individuálních konzultací s koordinátorkami projektu.

Domov sociální péče Hagibor

Pro klienty, kteří již nejsou schopni zůstat v domácnosti v domácí péči, bylo Federací židovských obcí zajištěno v Domově sociální péče Hagibor 5 lůžek pro klienty z mimopražských ŽO.

Péče o památky

Dlouhodobý projekt postupné rekonstrukce, obnovy a zachování movitých a nemovitých židovských památek na území ČR, které jsou v majetku FŽO.

V r. 2009 se uskutečnila další z meziročních etap dlouhodobého projektu FŽO v ČR, zaměřeného na záchranu a postupnou obnovu rozsáhlého souboru vybraných židovských památek. Tento projekt se v souladu s předem stanovenými pravidly týká především objektů, které se nacházejí v územní působnosti mimopražských židovských obcí a jejichž obnova nemohla být z důvodu nedostatku

financí prováděna již dříve. Většina z nich je z tohoto důvodu přes provedení záchranných prací stále ještě v nedobrému a s ohledem na svůj význam i značně nedůstojnému stavu.

Jak bylo již dříve konstatováno, stav židovských památek je v určitých oblastech ČR - zejména v severních a západních Čechách, ovlivněn podstatně horší výchozí situací (násilné devastace způsobené nacisty, později vandaly, zloději a nezřídka i úřady) a praktickou neexistencí jakýchkoli, byť i těch nejskromnějších pokusů o údržbu a opravy. Památky, jejichž obnova je v rámci tohoto projektu od r. 2002 prováděna, vybraly jednotlivé židovské obce na základě svých dobrovolných rozhodnutí a pro usnadnění dalšího postupu je darovacími smlouvami vlastnický převodly na **FŽO**. Do dnešního dne tak již bylo převzato **92** židovských hřbitovů, **10** synagog a **3** obecní domy, převod některých dalších objektů je projednáván. Organizací vlastních prací, jejich zajišťováním a všim potřebným co s tím souvisí, je podobně jako v případě objektů Židovské obce v Praze pověřena **a.s. Matana**.

Konkrétní program každoroční činnosti je stanovován na základě důležitých priorit, mezi které patří především památková hodnota jednotlivých objektů a jejich ohroženost z hlediska současného stavebního stavu, riziko dalšího zhoršování tohoto stavu v případě odkládání záchranných prací, ohroženost vandalismem a samozřejmě také možnosti financování z ostatních veřejných zdrojů (příspěvky z programů státní památkové péče, ostatní dary apod.).

V roce **2009** směřovalo z prostředků NFOH na opravy památek ve vlastnictví FŽO celkem **5.800 tis. Kč** (stejně jako v r. 2008). Z toho si FŽO ponechala **60 tis. Kč** pro vlastní administraci a komisionáře Matana a.s. pověřila účelně využít částku **5.740 tis. Kč**. Díky úsilí pracovníků správy budov a hřbitovů a.s. Matana se k této sumě podařilo z nejrůznějších dotací a grantů dalších **2.327 tis. Kč**, což je o 537 tis. Kč více než v r. 2008 a s ohledem na značně nepříznivý vývoj v oblasti státních financí to znamená mimořádně významný úspěch. Zároveň byl bezproblémově dodržen limit technickoorganizačních nákladů původně stanovený ve výši **655 tis. Kč**. V této oblasti bylo dokonce dosaženo úspory ve výši **20 tis. Kč**, vytvořené snížením provozních nákladů kanceláře Matana - SBH. Skutečné čerpání správních nákladů tak v r. 2009 činilo pouhých **635 tis. Kč**, což představuje jen **10,9 %** z výše příspěvku NFOH (10,1 v r. 2008) a **7,2 %** z celkových nákladů projektu 7,7 % v r. 2008).

Významnější práce se v r. **2009** uskutečnily celkem na **76** hřbitovech, **2** synagogách a **1** obecním domě, přičemž k těm nejpodstatnějším patřily např. další etapy prací souvisejících se záchranou hřbitovních areálů v **Bučovicích, Bzenci, Hlučíně, Kojetíně, Krnově, Lošticích, Radouni u Štětí, Roudnici nad Labem, Strážnici a Úštěku**. Mezi dalšími lze jmenovitě uvést např. židovské hřbitovy v *Budyni nad Ohří, Čížkovicích, Horažďovicích, Moravském Krumlově, Poběžovicích* (oprava hřbitovních zdí), v *Dambořicích, Prostějově, Stříbře, Tachově, Tovačově, Třešti, Uherském Brodě a Úsově* (oprava, konzervace a restaurování náhrobků), *Podivíně, Radouni u Štětí, Stříbře, Šumperku a Uherském Brodě* (oprava hřbitovních budov). Na těchto, i na většině ostatních hřbitovů, pak samozřejmě zároveň probíhala i základní celoroční údržba spočívající v ostraze, drobných opravách hřbitovních objektů, ošetřování stromů a průběžném odstraňování nevhodné vegetace a odpadů apod.

Za události významné pokud se týká architektury, nebo uměleckého řemesla, lze kromě spolupráce na závěrečné fázi přípravy projektu **Revitalizace** upozornit např. na restaurování historicky výjimečně cenných náhrobků na **starém hřbitově v Lošticích, Roudnici nad Labem, Strážnici a Bzenci**, na restaurování vstupního portálu s kovanou brankou v **Poběžovicích**, na pietní úpravu a památník na hřbitově v **Hlučíně** a na některé další.

Projekt Revitalizace židovských památek z IOP

Ve spolupráci s ŽO v Praze a společností Matana a.s. pracovala FŽO na projektu, který v rámci Integrovaného operačního programu (IOP) chce využít prostředky z fondů Evropské unie. Tento projekt dostal pracovní název „Revitalizace židovských památek v ČR“.

Přípravná fáze spočívala ve shromažďování dat, v zajišťování podkladů, výběrem lokalit (Úštěk,

Jičín, Brandýs n. Labem, Plzeň, Čáslav, Polná, Mikulov, Krnov), zajištěním potřebné dokumentace pro jednotlivé objekty a zadáním průzkumů. Byla vybrána firma pro zpracování výběrových řízení a firma pro odborné zpracování žádosti. Ve všech lokalitách bylo třeba najít partnery pro spolupráci a uskutečnění programové náplně, která se v zrekonstruovaných objektech plánuje.

Zpracovaná žádost s přílohami byla na Ministerstvo kultury podána dne 8.9.2009.

INSTITUCE ZALOŽENÉ FŽO NEBO SE ZASTOUPENÍM FŽO

Židovské muzeum v Praze

Židovské muzeum v Praze je sdružením právnických osob, jehož zřizovateli jsou FŽO a Ministerstvo kultury ČR. Ve Správní radě ŽMP působili dva zástupci FŽO, Jan Munk a Jiří Daníček, v dozorčí radě ing. V. Látal. ŽMP vydává samostatné výroční zprávy (www.jewishmuseum.cz).

Nadační fond obětem holocaustu

V devítičlenné správní radě Nadačního fondu obětem holocaustu působil pět zástupců FŽO včetně rabína Andrew Bakera, ředitele zahraničních vztahů American Jewish Committee. V dozorčí radě NFOH má FŽO dva zástupce. Mimo tohoto přímého zastoupení FŽO v orgánech NFOH se každého společného zasedání Správní a Dozorčí rady účastní zástupce FŽO. NFOH vydává výroční zprávy o své činnosti, které jsou veřejně přístupné (www.fondholocaust.cz).

Česká rada pro oběti nacismu

Zřizovateli nadačního fondu ČRON byli Sdružení osvobozených politických vězňů, Svaz nuceně nasazených a FŽO. V ČRON působil za FŽO jeden člen Správní rady a jeden člen dozorčí rady. ČRON vydávala vlastní výroční zprávy. V roce 2009 se ČRON rozhodla nepokračovat v další činnosti a sloučit se s NFOH.

Nadační fond Zecher na záchranu židovských památek

FŽO je zřizovatelem fondu, zabývajícího se rekonstrukcí některých židovských památek, které původně nebyly v majetku židovských obcí ani FŽO. Nadační fond Zecher vydává samostatné výroční zprávy (dostupné na www.fzo.cz).

Nakladatelství Sefer

FŽO je zakladatelem nakladatelství Sefer, které má formu s. r. o. a vydává a rozšiřuje neperiodické publikace zaměřené na židovskou tematiku. Vydané knihy na webových stránkách www.sefer.cz. Samostatná výroční zpráva je k dispozici na webových stránkách FŽO (www.fzo.cz).

Rada vlády pro národnostní menšiny

Zástupce Federace židovských obcí je zván jako pozorovatel na veškerá jednání Rady.

Ekumenická rada církví

FŽO se účastní jednání ERC jako pozorovatel, je pravidelně informována o její činnosti, podle možností se účastní i zasedání jejího Řídícího výboru. Dr. Kraus se účastnil práce komise pro média.

PŘEHLED HOSPODAŘENÍ FŽO

Rozvaha k 31. 12. 2008 v tisících Kč

Rozvaha k 31.12.2009 v tis. Kč

aktiva

položka	text	stav k 31.12.2009
A.	Dlouhodobý majetek	20 180
A II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	23 611
A III.	Dlouhodobý finanční majetek celkem	495
A IV.	Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	-3 926
B.	Krátkodobý majetek celkem	9 893
B II.	Pohledávky celkem	362
B.III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	9 465
B.IV.	Jiná aktiva celkem	66
	Aktiva celkem	30 073

pasiva

položka	text	stav k 31.12.2009
A.	Vlastní zdroje celkem	25 917
A.I.	Jmění celkem	26 265
A.II.	Výsledek hospodaření celkem	-348
B.	Cizí zdroje celkem	4 156
B.II.	Dlouhodobé závazky celkem	283
B.III.	Krátkodobé závazky celkem	2 587
B.IV.	Jiná pasiva celkem	1 286
	Pasiva celkem	30 073

Výsledovka k 31.12.2009 v tis.Kč

položka	text	stav k 31.12.2009
A.	Náklady	
A.I.	Spotřebované nákupy celkem	521
A.II.	Služby celkem	9 864
A.III.	Osobní náklady celkem	8 593
A.IV.	Daně a poplatky celkem	30
A.V.	Ostatní náklady celkem	12 538
A.VI.	Odpisy celkem	599
A.VII.	Poskytnuté příspěvky celkem	9 811
	Náklady celkem	41 956

B.	Výnosy	
B.I.	Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	789
B.IV.	Ostatní výnosy celkem	132
B.V.	Tržby z prodeje majetku	34
B.VI.	Přijaté příspěvky celkem	27 047
B.VII.	Provozní dotace celkem	14 278
	Výnosy celkem	42 280
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním	324
D.	Výsledek hospodaření po zdaněním	324

V roce 2009 obdržela Federace židovských obcí v ČR dar za účelem péče o židovské kulturní dědictví v celkové výši 20.000.000,- Kč od Židovského muzea v Praze.

FŽO použila dar v souladu se smlouvou na účely kulturní, vzdělávací, publikační a na náboženskou činnost, na opravy, údržbu a technické zhodnocení vlastního majetku, na podporu vzdělávání a na činnosti propagující židovskou pospolitost v Čechách a na Moravě v rámci ČR i vůči zahraničí.

Na základě rozhodnutí Rady FŽO byla celková částka rozdělena následujícím způsobem:

10.000.000 Kč bylo rozděleno mezi židovské obce a přidružené organizace,

10.000.000,- Kč bylo použito na aktivity a provoz Federace židovských obcí následovně:

Kulturní aktivity 10.000,- Kč

FŽO byla spoluorganizátorem koncertu známého izraelského multiinstrumentalisty Yaira Dalala a výstavy malíře Petra Kiena, která se konala v prostorách památníku Terežín. Obě akce také spolufinancovala.

Vzdělávací činnost 200.000,- Kč

Na základě rozhodnutí komise složené se zástupců FŽM, ŽMP a České unie židovské mládeže přidělila FŽO stipendia sedmi uchazečům, kteří se hlásili na studia v Izraeli.

Publikační činnost 2.940.000,- Kč

Z daru ŽMP byl hrazen veškerý provoz redakce Roš Chodeš, měsíčníku Federace židovských obcí, který je distribuován do celé ČR i do zahraničí.. Rovněž náklady na Židovskou ročenku a liturgický kalendář Luach, který redakce Roš chodeš zajišťuje, jsou v této položce zahrnuty.

Náboženská činnost 1.100.000,- Kč

FŽO hradila provoz kanceláře vrchního zemského rabinátu, jehož činnost je zaměřena na duchovní servis mimopražským židovským obcím. Vrchní rabinát má 4 stálé zaměstnance– vrchního zemského rabína, vedoucího vrchního rabinátu, rabína pro Moravu a sekretářku. Příležitostný servis vykonávali další nižší duchovní na DPP. Výjimečný je případ reformního rabína Kučery, česky mluvícího rabína, který dojíždí ze SRN a který slouží jako duchovní pro liberální ŽO Liberec a pro přidruženou organizaci Bejt Simcha. Jeho plat je plně hrazen z dotací MK ČR, FŽO z daru ŽMP přispívá na základě smlouvy s ŽO Liberec na jeho další výdaje, např. cestovné, ubytování, apod.

Údržba majetku 504.000,- Kč

Od roku 2002 probíhá **Dlouhodobý projekt postupné rekonstrukce, obnovy a zachování movitých a nemovitých židovských památek na území ČR, které jsou v majetku FŽO.** Tento projekt je financován především z příspěvku Nadačního fondu obětem holocaustu, dále z darů a dotací dalších státních i soukromých subjektů. V roce 2009 se FŽO podílela na financování tohoto projektu částkou 503.701,- Kč. V současné době spravuje FŽO **92** židovských hřbitovů, **10** synagog a **3** obecní domy.

Propagace židovské komunity 93.000,- Kč

FŽO pořádala společně se kanceláří Senátem ČR slavnostní shromáždění u příležitosti Dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti, které se konalo 27. ledna 2009

v prostorách Senátu ČR. Dále FŽO přispěla Židovské obci v Ostravě finanční částkou 20.000 Kč na vybudování památníku prvních transportů židovských občanů do Niska v prostoru parku před nádražím Ostrava Přívoz, odkud byly tyto transporty vypravovány.

Provozní náklady 5.153.000,- Kč

Uvedená částka byla použita na vlastní provoz FŽO - mzdy, odvody, cestovné, nákup hmotného i nehmotného majetku, provoz rekreačního střediska FŽO v Krchlebech, členské poplatky mezinárodním židovským institucím, apod.

KONTAKTNÍ INFORMACE

Sídlo: Maiselova 18,
110 00 Praha 1
Tel.: 224 800 824, 224 800 585
Fax: 224 810 912

e-mail: sekretariat@fzo.cz
www.fzo.cz
Č. účtu: 1936511339/0800
IČO: 00438341

Přehled dotací a darů získaných pro projekt rekonstrukce a obnovy židovských památek

dárce	výše dotace	objekt
Jihomoravský kraj	50.000 Kč	Bučovice hřbitov
MK ČR	110.000 Kč	Bučovice hřbitov
Město Moravský Krumlov	30.000 Kč	Moravský Krumlov hřbitov
Město Roudnice nad Labem	173.000 Kč	Roudnice hřbitov
MK ČR	93.000 Kč	Bzenec hřbitov
MK ČR	210.000 Kč	Ústěk hřbitov
MK ČR	85.000 Kč	Uherský Brod hřbitov
p. Fraser	11.202 Kč	Uherský Brod hřbitov
MK ČR	100.000 Kč	Podivín hřbitov
Město Prostějov	40.000 Kč	Prostějov hřbitov
Město Jihlava	100.000 Kč	Jihlava hřbitov
Obec Dambořice	115.000 Kč	Dambořice hřbitov
Ministerstvo kultury	100.000 Kč	Kojetín hřbitov
Město Krnov	190.000 Kč	Krnov hřbitov
ČNFB	300.000 Kč	Krnov hřbitov
Ministerstvo kultury	80.000 Kč	Třešť hřbitov
Město Strážnice	140.000 Kč	Strážnice hřbitov
ČNFB	300.000 Kč	Loštice hřbitov
CELKEM	2.327.202 Kč	

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Terezínská deklarace

Na pozvání ministerského předsedy České republiky jsme se my, zástupci 46 níže uvedených zemí sešli dnes, 30. června 2009, v Terezíně, kde za druhé světové války zahynuly nebo odkud byly poslány do táborů smrti tisíce evropských Židů a dalších obětí nacistické perzekuce. Zúčastnili jsme se Konference k osudu majetku obětí holocaustu organizované Českou republikou a jejími partnery v Praze a Terezíně ve dnech 26.–30. června 2009 a projednali jsme společně s odborníky a zástupci nevládních organizací důležité otázky, jako jsou například sociální péče o osoby, které přežily holocaust (šoa) o další oběti nacistické perzekuce, nemovitý majetek, židovské hřbitovy a židovská pohřebiště, umělecká díla zkonfiskovaná a uloupená nacisty, judaika a židovské kulturní statky, archivní materiály a, oblast vzdělávání, výzkumu, připomínání a památná místa. Společně stvrzujeme **Terezínskou deklaraci k osudu majetku obětí holocaustu a k souvisejícím otázkám**

– vědomi si skutečnosti, že lidé, kteří přežili holocaust, a další oběti nacistické perzekuce již dosáhli pokročilého věku, a že je proto naprosto nezbytné respektovat jejich osobní důstojnost a řešit zajištění jejich sociálních potřeb jako nanejvýše naléhavý problém,

– majíce na zřeteli potřebu v zájmu budoucích generací navždy uchovat a neustále si připomínat výlučnou historii a odkaz holocaustu (šoa), který vyhubil tři čtvrtiny evropských Židů, jakož i potřebu uchovat a připomínat si úkladnou povahu holocaustu a také další nacistické zločiny,

– berouce v úvahu konkrétní úspěchy Londýnské konference o nacistickém zlatě pořádané v roce 1997 a Washingtonské konference k osudu majetku obětí holocaustu konané v roce 1998, které se zabývaly stěžejními otázkami ohledně restitucí a úspěšně připravily půdu pro významný pokrok, jehož bylo dosaženo v dalším desetiletí, a berouce v úvahu také Stockholmskou deklaraci z ledna 2000 a výsledky Konference o uloupeném uměleckém majetku v období holocaustu pořádané v říjnu 2000 ve Vilniusu,

– uznávajíce, že přes tyto dosažené výsledky stále přetrvávají zásadní problémy, které je třeba řešit, protože pouze část zkonfiskovaného majetku byla vrácena nebo za ni byla vyplacena náhrada,

– berouce na vědomí jednání pracovních skupin a zvláštního zasedání týkajících se sociální péče o osoby, které přežily holocaust, a jejich stanovisek a názorů, které posoudily a řešily problémy týkající se zajištění sociálních potřeb obětím holocaustu a dalším obětem nacistické perzekuce, nemovitého majetku, uměleckých děl zkonfiskovaných nacisty, judaik a židovských kulturních statků, vzdělávání o holocaustu, výzkumu holocaustu, a které lze najít na internetových stránkách pražské konference a také ve sborníku konference,

– majíce na zřeteli právně nezávaznou povahu této deklarace a morální odpovědnost, která z ní vyplývá, a aniž by bylo dotčeno platné mezinárodní právo a závazky,

1. Uvědomujíce si, že lidé, kteří přežili holocaust, a další oběti nacistického režimu a jeho kolaborantů utrpěli kvůli prožitým mukám nebyvalé fyzické a emocionální trauma, berou zúčastněné státy v úvahu zvláštní sociální a zdravotní potřeby všech lidí, kteří přežili holocaust, a důrazně podporují veřejné i soukromé iniciativy v příslušných zemích, které těmto lidem umožní žít důstojně a zajistí jim nezbytnou základní péči, kterou jejich stav vyžaduje.

2. Berouce v úvahu význam restitucí obecního a osobního nemovitého majetku, který patřil obětem holocaustu (šoa) a dalším obětem nacistické perzekuce, zúčastněné státy důrazně vyzývají k tomu, aby bylo vyvinuto veškeré úsilí k nápravě důsledků protiprávního zabavení majetku, jako například konfiskací, nuceného prodeje a prodeje majetku pod nátlakem, které byly součástí perzekuce těchto nevinných lidí a skupin, z nichž převážná většina zemřela bez dědice.

3. Uznávajíce pokrok, kterého bylo v některých státech dosaženo v oblasti výzkumu, identifikace a restitucí kulturních statků ze strany vládních a nevládních institucí od Washingtonské konference k osudu majetku obětí holocaustu konané v roce 1998 a

schválení zásad Washingtonské konference k problematice uměleckých děl zkonfiskovaných nacisty, zúčastněné státy potvrzují naléhavou potřebu posílit a podporovat toto úsilí, aby byla zajištěna spravedlivá a poctivá řešení v otázce kulturních statků včetně judaik, jež byly uloupeny nebo přemístěny v průběhu holocaustu (šoa) nebo v jeho důsledku.

4. Se zřetelem k zásadní úloze národních vlád, organizací sdružujících osoby, které přežily holocaust (šoa), a jiných specializovaných nevládních organizací, zúčastněné státy vyzývají k soudržnějšímu a účinnějšímu přístupu jednotlivých států i mezinárodního společenství za účelem zajištění co nejuplněnějšího přístupu k příslušným archivům, za předpokladu náležitého dodržování vnitrostátních právních předpisů. Vyzýváme jednotlivé státy a mezinárodní společenství rovněž k tomu, aby zahájily a podporovaly výzkumné a vzdělávací programy o holocaustu (šoa) a jiných nacistických zločinech, pamětní a vzpomínkové akce a uchovávání památníků na místě bývalých koncentračních táborů, hřbitovů, masových hrobů a jiných památných lokalit.

5. Uvědomujíc si nárůst antisemitismu a silící tendence k popírání holocaustu (šoa), zúčastněné státy vyzývají mezinárodní společenství, aby postupovalo důrazněji při sledování těchto a podobných incidentů a reagování na ně a aby zavedlo opatření pro boj s antisemitismem.

Zajištění sociálních potřeb lidí, kteří přežili holocaust, a dalších obětí nacistické perzekuce

Uvědomujíc si, že lidé, kteří přežili holocaust, a ostatní oběti nacistické perzekuce včetně těch, kteří prožili hrůzy šoa jako malé a bezbranné děti, utrpěli kvůli prožitým mukám nebývalé fyzické a emocionální trauma,

uvědomujíc si, že vědecké studie dokládají, že tyto zkušenosti mají často za následek zhoršený zdravotní stav, a to zejména ve stáří, považujeme zajištění jejich sociálních potřeb za prioritu. Nelze akceptovat, aby ti, kteří dříve prožili tolik utrpení, na sklonku života žili v nedůstojných podmínkách.

1. konstatujeme, že lidé, kteří přežili holocaust (šoa), a další oběti nacistické perzekuce již v současné době dosáhli pokročilého věku a mají zvláštní zdravotní potřeby a potřeby lékařské péče, a proto podporujeme a přikládáme prvořadý význam úsilí směřující v příslušných zemích k řešení sociálních potřeb nejzranitelnějších obětí nacistické perzekuce staršího věku, například formou potravinové pomoci, poskytování léků nebo domácí péče podle potřeby a také cestou opatření, která podpoří kontakt mezi generacemi a dají jim možnost překonat jejich společenskou izolaci. Tyto kroky jim umožní žít v příštích letech důstojně. Důrazně prosazujeme spolupráci v těchto otázkách.

2. dále konstatujeme, že několik zemí uplatnilo širokou škálu tvůrčích mechanismů za účelem poskytnutí pomoci lidem, kteří přežili holocaust (šoa) a jsou v nouzi, a dalším obětem nacistické perzekuce; jedná se například o pomoc formou zvláštních penzí; dávek sociálního zabezpečení osobám, které v příslušné zemi nemají trvalý pobyt; zvláštních fondů; a využívání aktiv z majetku, který nemá dědice. Vyzýváme státy, aby zvážily možnost těchto a jiných alternativních kroků na vnitrostátní úrovni, a dále je vybízíme k tomu, aby hledaly způsoby, jak reagovat na potřeby lidí, kteří přežili holocaust.

Nemovitý majetek

Berouce na vědomí, že ochrana vlastnických práv je základním prvkem demokratické společnosti a právního řádu,

uznávající nedozírné škody, jež utrpěli jednotlivci i židovské obce v důsledku protiprávního zabavování majetku v době holocaustu (šoa),

uvědomujíc si význam restitucí či náhrady za konfiskace v souvislosti s holocaustem, k nimž došlo v době holocaustu v letech 1933 – 1945 nebo v jeho přímém důsledku,

uvědomujíc si význam navrácení obecního nemovitého majetku a nemovitého majetku spjatého s náboženskými obřady pro obnovu a podporu života židovských obcí, zajištění jeho budoucnosti, zabezpečení sociálních potřeb lidí, kteří přežili holocaust (šoa), a podporu uchování židovského kulturního dědictví,

1. vyzýváme, aby v případech, kdy toho dosud nebylo účinně dosaženo, bylo vyvinuto veškeré úsilí k zajištění restituce bývalého židovského obecního majetku i majetku spjatého s náboženskými obřady, a to buď formou věcné restituce, nebo případnou náhradou, a

2. považujeme za důležité v případech, kdy toho dosud nebylo účinně dosaženo, řešit nároky na soukromý majetek obětí holocaustu (šoa) v souvislosti s nemovitým majetkem bývalých vlastníků, dědiců nebo právních nástupců, buď formou věcné restituce, nebo případnou náhradou, a to spravedlivě, komplexně a nediskriminačním způsobem, v souladu s příslušným vnitrostátním právem a předpisy a také s mezinárodními dohodami.. Tento proces restituce či kompenzace by měl být rychlý, jednoduchý, přístupný, transparentní, pro jedince uplatňujícího nárok by neměl být nákladný ani zatěžující. V této oblasti

bereme na vědomí další pozitivní právní předpisy.

3. Konstatujeme, že v některých státech by majetek, který nemá dědice, mohl sloužit jako základ pro řešení hmotných potřeb lidí, kteří přežili holocaust (šoa) a jsou v nouzi, a pro zajištění soustavného vzdělávání o holocaustu (šoa), jeho příčinách a důsledcích.

4. Doporučujeme, aby v případech, kdy se tak dosud nestalo, státy účastníci se pražské konference zvážily zavedení vnitrostátních programů, které by řešily problém nemovitého majetku zkonfiskovaného nacisty, fašisty a jejich kolaboranty. Pokud a až bude českou vládou zřízen Evropský institut odkazu šoa v Terezíně, tento ústav podpoří úsilí na mezivládní úrovni směřující k vypracování nezávazných pokynů a osvědčených postupů pro restituce a náhrady v souvislosti s protiprávně zabavenými nemovitostmi. Tyto pokyny a postupy budou vydány při příležitosti ročního výročí konání pražské konference, nejpozději do 30. června 2010, s náležitým zřetelem k příslušným vnitrostátním zákonům a předpisům a mezinárodním smlouvám a s ohledem na další pozitivní právní předpisy v této oblasti.

Židovské hřbitovy a pohřebiště

Uvědomujíc si, že hromadné ničení páchané v době holocaustu (šoa) zpřetrhalo kontinuitu staletí života židovského národa a že v jeho průběhu byly vyhlazeny tisíce židovských obcí v mnoha oblastech Evropy, v důsledku čehož hroby a hřbitovy celých generací židovských rodin a obcí nikdo nenavštěvuje, a

vědomi si skutečnosti, že v důsledku genocidy židovského národa spočívají ostatky stovek tisíců zavražděných židovských obětí v neoznačených masových hrobech roztroušených po celém území střední a východní Evropy,

vyzýváme vládní orgány a obce a také občanskou společnost i příslušné instituce, aby zajistily identifikaci a ochranu těchto masových hrobů, označení a uchovávání židovských hřbitovů a jejich ochranu před znesvěcením, a pokud to umožní vnitrostátní předpisy, aby zvážily možnost prohlásit je za národní památky.

Umělecká díla zkonfiskovaná a uloupená nacisty

Uvědomujíc si, že umělecké a kulturní statky obětí holocaustu (šoa) a jiných obětí nacistické perzekuce byly zkonfiskovány, zabaveny či vyrabovány nacisty, fašisty a jejich kolaboranty, a to různými prostředky včetně krádeže, donucování a konfiskace a na základě vzdání se vlastnického práva stejně tak jako prostřednictvím nuceného prodeje a prodeje pod nátlakem v době holocaustu v letech 1933-45 a v bezprostředním důsledku holocaustu a

připomínající zásady Washingtonské konference k problematice uměleckých děl zkonfiskovaných nacisty ve znění schváleném na Washingtonské konferenci z roku 1998, které uvádějí výčet dobrovolných závazků pro vlády, založených na morální zásadě, že umělecká díla a kulturní statky zkonfiskované nacisty obětím holocaustu (šoa) by těmto obětím nebo jejich dědicům měly být vráceny v souladu s vnitrostátními zákony a předpisy a také mezinárodními závazky, aby bylo dosaženo poctivých a spravedlivých řešení,

1. znovu potvrzujeme naši podporu zásadám Washingtonské konference k problematice uměleckých děl zkonfiskovaných nacisty a vyzýváme všechny strany, včetně veřejných a soukromých institucí a jednotlivců, aby je také uplatňovaly;

2. vědomi si zejména toho, že restituci nelze provést bez znalosti případných uloupených uměleckých děl a kulturních statků, zdůrazňujeme význam, který má pro všechny zúčastněné strany pokračování v intenzivním systematickém zkoumání původu děl, s náležitým zřetelem k právním předpisům, ve veřejných i soukromých archivech a podpora tohoto zkoumání a ve vhodných případech umístění výsledků tohoto výzkumu včetně průběžných aktualizací na internet, s náležitým zřetelem k pravidlům a předpisům upravujícím ochranu osobních údajů. Pokud tak dosud nebylo učiněno, doporučujeme také zavedení mechanismů, které by byly nápomocny osobám uplatňujícím své nároky a jiným subjektům v jejich úsilí,

3. se zřetelem k zásadám Washingtonské konference k problematice uměleckých děl zkonfiskovaných nacisty a s ohledem na zkušenosti získané od konání washingtonské konference vyzýváme všechny zúčastněné strany, aby zajistily, aby jejich právní systémy nebo alternativní procesy při zohlednění odlišných právních tradic umožnily spravedlivá a poctivá řešení ve věci uměleckých děl zkonfiskovaných a uloupených nacisty a aby nároky na zpětné získání těchto uměleckých děl byly řešeny rychle a na základě souvisejících faktů a skutkové podstaty nároků a všech příslušných dokumentů předložených všemi stranami. Vlády by měly při uplatňování různých právních ustanovení vzít v úvahu všechny související problémy, které by mohly bránit restitucím uměleckých děl a kulturních statků, aby tak docílily spravedlivých a poctivých řešení, a také by měly využít možnosti alternativních řešení sporů, pokud je platné právo připouští.

Judaika a židovské kulturní statky

Uvědomujíc si, že holocaust (šoa) měl také za následek masové plenění judaik a židovských kulturních statků včetně posvátných svitků, vybavení synagog, obřadních předmětů a knihoven, rukopisů, archivů a záznamů židovských obcí, a

vědomi si skutečnosti, že vyvraždění šesti milionů Židů včetně celých obcí v době holocaustu (šoa) ve svém důsledku znamenalo, že v případě velké části tohoto dědičného majetku nebylo možné po druhé světové válce vymáhat jeho vrácení, a

uvědomujíc si naléhavou potřebu určit způsoby, jak docílit spravedlivého a poctivého řešení problému judaik a židovských kulturních statků v případech, kdy původní vlastníci nebo dědici bývalých původních židovských vlastníků, jednotlivci nebo právnické osoby nemohou být identifikováni, a zároveň uznávajíc, že neexistuje žádný univerzální vzor,

1. povzbuzujeme a podporujeme úsilí směřující k identifikaci a katalogizaci těchto položek, které lze najít v archivech, knihovnách, muzeích a jiných vládních i nevládních úložištích informací, k vrácení těchto statků jejich původním zákonným vlastníkům a jiným příslušným jedincům nebo institucím podle vnitrostátního práva, a povzbuzujeme a podporujeme také úvahy o dobrovolné mezinárodní registraci svitků Tóry a případných jiných předmětů judaik, a

2. podporujeme opatření, která zajistí jejich ochranu, poskytnou vědeckým pracovníkům příslušné materiály a v případech, ve kterých je to vhodné a možné z hlediska uchování příslušných předmětů, zajistí v případě potřeby navrácení posvátných svitků a obřadních předmětů, které jsou v současné době v rukou vlád, k opětovnému používání synagogami a usnadní volný oběh a vystavování těchto judaik v mezinárodním měřítku na základě přiměřených a dohodnutých řešení.

Archivní materiály

Vzhledem k tomu, že přístup k archivním dokumentům je pro osoby uplatňující nárok i pro vědecké pracovníky základním zdrojem pro řešení otázek týkajících se vlastnictví majetku obětí holocaustu a pro podporu vzdělávání a výzkumu v otázkách holocaustu (šoa) a jiných nacistických zločinů,

uznávajíc zejména skutečnost, že výzkumným pracovníkům a široké veřejnosti je k dispozici stále větší počet archivů, o čemž svědčí dohoda, jíž bylo dosaženo ve věci archivů Mezinárodní vyhledávací služby (ITS) v německém Bad Arolsensu,

vítajíc navrácení archivů státům, z jejichž území byly přesunuty v průběhu holocaustu nebo jako přímý důsledek holocaustu (šoa),

vyzýváme vlády a jiné orgány, které vedou příslušné archivy nebo na ně dohlížejí, aby je v nejširším možném rozsahu zpřístupnily veřejnosti a výzkumným pracovníkům v souladu se zásadami Mezinárodní archivní rady, s náležitým zřetelem k vnitrostátním předpisům, včetně ustanovení o ochraně soukromí a osobních údajů, a zároveň vzaly v úvahu zvláštní okolnosti dané dobou holocaustu a potřeby lidí, kteří přežili, a jejich rodin, a to zejména v případech týkajících se dokumentů vzniklých na základě nacistických předpisů a zákonů.

Vzdělávání, výzkum, připomínání a památná místa

Uznávajíc význam vzdělávání o holocaustu (šoa) a jiných nacistických zločinech a jejich připomínání jako neustálého zdroje poučení pro celé lidstvo,

uvědomujíc si mimořádný význam Stockholmské deklarace z ledna 2000 týkající se vzdělávání o holocaustu, připomínání a výzkumu holocaustu,

majíc na paměti, že Všeobecná deklarace lidských práv byla do značné míry formulována v reakci na uvědomění si hrůz, které se odehrály v době holocaustu, a dále se zřetelem k Úmluvě Organizace Spojených národů o zabránění a trestání zločinu genocidy,

připomínajíc krok Organizace spojených národů a jiných mezinárodních a národních orgánů zavádějící Mezinárodní den památky obětí holocaustu,

oceňujíc činnost organizace Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research (*Pracovní skupiny pro mezinárodní spolupráci v oblasti vzdělávání o holocaustu, výzkumu a připomínání holocaustu, ITF*), v době desátého výročí jejího založení a vyzývájíc státy účastníci se pražské konference, aby s organizací Task Force těsně spolupracovali, a

odmítající jakékoli popírání holocaustu (šoa) a bojující proti jeho trivializaci nebo bagatelizaci a zároveň vyzývající tvůrce veřejného mínění, aby se postavili proti takovému popírání, trivializaci nebo bagatelizaci,

1. důrazně vyzýváme všechny státy, aby podporovaly nebo zřídily každoroční památníky a vzpomínkové akce a aby zajistily uchování památníků a jiných památných míst a míst připomínajících mučednickou smrt obětí. Považujeme za důležité, aby se všichni jednotlivci a národy, kteří se stali oběťmi nacistického režimu, účastnili důstojné připomínky svých osudů,
2. vyzýváme všechny státy, aby přednostně zařadily výuku o holocaustu (šoa) a jiných nacistických zločinech do učebních osnov svých systémů veřejného vzdělávání a aby poskytly finanční prostředky na vzdělávání učitelů a vytvoření nebo získání zdrojů a materiálů potřebných pro takovou výuku;
3. pevně věříme, že mezinárodní právní úprava lidských práv zohledňuje důležité poučení z dějin a že chápání lidských práv je nezbytně nutné k tomu, aby bylo možno čelit a zabránit všem formám rasové, náboženské nebo etnické diskriminace včetně antisemitismu a nepřátelských postojů vůči Romům, přijímáme dnes závazek, že výchovu o lidských právech zařadíme do učebních osnov našich vzdělávacích systémů. Jednotlivé státy mohou zvažovat uplatnění široké škály dalších prostředků k podpoře této výchovy, včetně případného využití majetku bez dědiců;
4. vzhledem k tomu, že se blíží doba, kdy již očití svědci holocaustu (šoa) mezi námi nebudou a kdy místa bývalých nacistických koncentračních a vyhlazovacích táborů budou nejdůležitějším a nepopíratelným důkazem tragédie holocaustu (šoa), význam a neporušený stav těchto míst včetně jejich movitých i nemovitých pozůstatků bude představovat základní hodnotu v souvislosti s veškerými opatřeními týkajícími se těchto míst a získá pro naši civilizaci obzvláštní důležitost, zejména za účelem výchovy budoucích generací. Vyzýváme proto k široké podpoře veškerého úsilí vyvíjeného na ochranu těchto míst, aby tyto pozůstatky byly zachovány jako svědectví zločinů, které zde byly spáchány, a sloužily jako připomínka a varovné memento pro příští generace, případně aby byla zvažována možnost prohlásit je za národní památku v souladu s vnitrostátním právem.

Budoucí opatření

S ohledem na tyto cíle vítáme a oceňujeme iniciativu české vlády zřít v Terezíně Evropský institut odkazu šoa (Terezínský institut), který by navázal na činnost pražské konference a na Terezínskou deklaraci. Institut bude sloužit jako dobrovolné fórum pro jednotlivé země, organizace zastupující občany, kteří přežili holocaust (šoa), a další oběti nacistické perzekuce, a nevládní organizace za účelem sledování a ovlivňování vývoje v oblastech, kterých se týká pražská konference a tato deklarace, a za účelem vypracování a sdílení osvědčených postupů a zásad v těchto oblastech a jak je uvedeno ve čtvrtém odstavci oddílu Nemovitý majetek. Bude působit v rámci sítě jiných vnitrostátních, evropských a mezinárodních institucí a zajistí, aby nedocházelo k duplicitě, například ve vztahu k činností Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research (ITF).

V návaznosti na sborník konference a na Terezínskou deklaraci Evropská komise a české předsednictví poukazují na důležitost Terezínského institutu jako jednoho z nástrojů boje proti rasismu, xenofobii a antisemitismu v Evropě i ve světě a vyzývají ostatní země a instituce, aby institut podpořily a aby s ním spolupracovaly.

Aby Terezínský institut umožnil šíření informací, bude zveřejňovat pravidelné zprávy o činnostech týkajících se Terezínské deklarace. Institut vytvoří internetové stránky, které usnadní sdílení informací, zejména v oblasti původu uměleckých děl, nemovitého majetku, potřeb sociální péče o osoby, které přežily holocaust, judaik i vzdělávání o holocaustu. Jako užitečnou službu pro všechny uživatele bude institut vést a zasílat seznamy internetových stránek provozovaných zúčastněnými státy, organizacemi zastupujícími osoby, jež přežily holocaust (šoa), a další oběti nacismu, a nevládními organizacemi a zároveň zavede internetovou stránku s přehledem internetových stránek týkajících se problematiky holocaustu.

Důrazně také vyzýváme státy účastnící se pražské konference, aby podporovaly a šířily zásady Terezínské deklarace, a vyzýváme státy, které jsou členy agentur, organizací a jiných subjektů, jež se zabývají vzdělávacími, kulturními a sociálními otázkami v celosvětovém měřítku, aby pomohly šířit informace o usneseních a zásadách týkajících se oblastí, na které se vztahuje Terezínská deklarace.

Úplnější popis koncepce české vlády pro Terezínský institut a společné prohlášení Evropské komise a českého předsednictví Evropské unie jsou k dispozici na internetových stránkách pražské konference a budou zveřejněny ve sborníku konference.

Seznam států

1. Albánie
 2. Argentina
 3. Austrálie
 4. Belgie
 5. Bělorusko
 6. Bosna a Hercegovina
 7. Brazílie
 8. Bulharsko
 9. Černá Hora
 10. Česká republika
 11. Dánsko
 12. Estonsko
 13. Finsko
 14. Francie
 15. FYROM
 16. Chorvatsko
 17. Kanada
 18. Kypr
 19. Irsko
 20. Itálie
 21. Izrael
 22. Litva
 23. Lotyšsko
 24. Lucembursko
 25. Maďarsko
 26. Malta
 27. Moldavská republika
 28. Německo
 29. Nizozemí
 30. Norsko
 31. Polsko
 32. Portugalsko
 33. Rakousko
 34. Rumunsko
 35. Rusko
 36. Řecko
 37. Slovensko
 38. Slovinsko
 39. Srbsko (přistoupilo později)
 40. Španělsko
 41. Švédsko
 42. Švýcarsko
 43. Turecko
 44. Ukrajina
 45. Velká Británie
 46. USA
 47. Uruguay
- Svatý stolec (*pozorovatel*)

Příloha č. 2

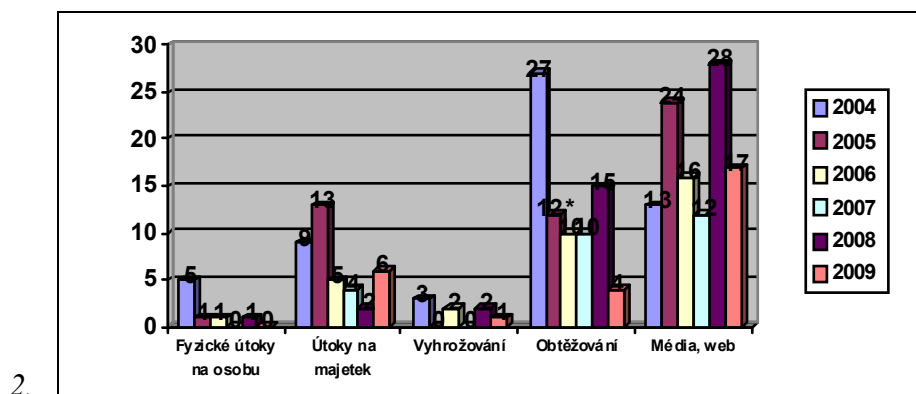

**FÓRUM PROTI ANTISEMITISMU
při Federaci židovských obcí v ČR**

**VÝROČNÍ ZPRÁVA O ANTISEMITISMU V ČR
2009**

1. SHRNUTÍ

FPA působí při Federaci židovských obcí a je centrálním evidenčním místem pro antisemitské projevy zaznamenané židovskými organizacemi v ČR. Zdrojem informací jsou média, internet a jednotliví členové Federace židovských obcí. Celkový počet evidovaných antisemitských incidentů v roce 2009 – 28.

Hlavní události roku 2009:

- Vláda se neúspěšně pokusila o rozpuštění Dělnické strany (DS). Na podzim byl podán nový návrh.
- Návštěva amerického popírače holocaustu Davida Dukea v Praze, která byla den po jeho příjezdu ukončena oficiálním vyhoštěním ze země.
- V rámci několika policejních akcí bylo od června do prosince zatčeno několik desítek osob od pořadatelů neonacistických koncertů přes lídry neonacistických organizací až po přispěvatele na antisemitská fóra a blogy.
- Premiér a jeho rodina se díky židovskému původu ocitli na seznamu „nepohodlných“, který si vedla skupina neonacistů White Justice.
- Část neonacistů začala klást důraz na vyhýbání se konfliktům s policií, snaží se získat podporu veřejnosti civilním vystupováním, důsledně využívá zákonných možností k pořádání svých aktivit.
- Agresivní chování a brutalita členů neonacistické scény se však projeví například vhozením zápalné lahve do domu ve Vítkově či při oslavách 17. listopadu, kdy se neonacisté pokusili o narušení vzpomínkového pochodu a došlo ke střetu s policií.

Během roku 2009 došlo k většímu strukturování a profesionalizaci neonacistické scény. Současně se však na pravicové extrémisty začaly také zaměřovat státní orgány, které proti nim aktivně zasahují. U veřejnosti radikálů a jejich myšlenky příliš úspěch nenacházejí. Vůči židovské komunitě se neonacisté projevují verbálními útoky, spontánními shromážděními blízko židovských objektů a snahou o monitorování akcí, kde se předpokládá účast židovských návštěvníků. V roce 2009 došlo k nárůstu vandalismu na židovských hřbitovech a památnících, naopak fyzický útok nebyl zaznamenán ani jeden.

Nadále pokračuje trend profesionalizace neonacistických akcí a většího využívání právních možností obhajoby jejich pořádání. Výrazným posunem je také vznik občanského sdružení Ingenuus, které pro neonacisty pořádá bezplatné právní semináře zaměřené například na postup při výslechu.

Dělnická strana pokračovala ve využívání citlivých společenských témat k získání širší volební základny, než je neonacistické hnutí. V březnu 2009 se ubránila pokusu o rozpuštění a ve volbách do Evropského parlamentu zaznamenala jistý úspěch. Česká společnost však zjevně nevidí alternativu ve straně, která je otevřeně rasistická a xenofobní, nezděráhá se použít násilí, jinak ale nenabízí žádnou smysluplnou alternativu. DS se také nepodařilo stát

se respektovaným hráčem mezi ultrapravicovými uskupeními na mezinárodní scéně. Občasně spolupracuje s německou NPD, ale jinak představitelé DS nejsou pravidelnými hosty na setkáních radikálů v Evropě.

Operace izraelské armády v Gaze na přelomu roku 2008 a 2009 nevyvolala velký počet demonstrací, ale velmi se navýšil počet článků navenek kritizujících Izrael, avšak sloužících k podpoře antisemitských názorů. Znovu se ukázalo, že antisemitismus se může stát pojítkem mezi neonacisty a islamisty. Islamismus vycházející z českého prostředí není zatím aktuální hrozbou, avšak Praha a její židovské objekty jsou potenciálním cílem islámistických útočníků v zahraničí.

3. EVIDOVANÉ ANTISEMITSKÉ PROJEVY

Útoky na majetek:

15.1. Neznámý vandal posprejoval památník obětem holocaustu v Teplicích.

26.1. Neznámý vandal posprejoval fasádu synagogy v Třebíči nápisem: „Židi vraťte Gazu vrazi dětí“.

30.6. Neznámí vandalové poničili židovskou část hřbitova v Uherském Ostrohu. Poničili a vyvrátili 63 náhrobků, škoda byla odhadnuta na půl milionu korun.

28.10. Neznámý vandal posprejoval památník obětem holocaustu v Teplicích.

Chotěbořský památník židovským občanům, kteří zahynuli v koncentračních táborech během druhé světové války, byl v listopadu poničen a vyvrácen. Policie podezřívá 3 muže ve věku 19, 20 a 21 let.

4.12. Památník obětem holocaustu na židovském hřbitově v Neřetíně (Olomouc) byl posprejován nápisy „Odpor.org“ a symboly Dělnické strany – ozubenými koly.

Vyhrožování:

20.1. Na izraelskou ambasádu přišel dopis, ve kterém podepsaný Ing. Jiří Koppl vyhrožoval likvidací Židů.

Obtěžující chování:

11.1. Neonacisté v kuklách oblečení ve stylu black block narušili shromáždění ŽLU. Nesli palestinské vlajky a volali hesla jako: „USA a Izrael, táhněte do pekel!, Zastavte holocaust v Gaze!“

23.1. Svaz muslimských studentů a mládeže uspořádal protestní pochod Starým městem. Asi 100 lidí, zejména mladých cizinců s palestinskými vlajkami a slogany: „The end of Zionism=peace“, „Israel kills our children“ nebo „Bush, Olmert, Livni, Barack-war criminals“.

14.3. Při pochodu neonacistů v Plzni, nazvaném Protest proti Sionismu, někdo provolával „Židi do plynu“.

15.5. na Kláru Kalibovou (sdružení Tolerance a občanská společnost) volal před budovou Ministerstva vnitra v 8.30 neznámý člověk z auta: „Ty z..... židovská p.....!“

Internet, média:

FPA evidovalo 17 případů